

NAJAARSVERGADERING 20 november 2021 (kort verslag)

Voor het eerst in twee jaar (vorige vergadering was 4 november 2019) konden we weer bij elkaar komen. I.v.m. de afsluiting van het project BONHOEFFER75 's middags hebben we er voor gekozen de vergadering te houden in de Gelderlandfabriek te Culemborg.

Na welkom te zijn geheten door Rieks Hoogenkamp, nauw betrokken bij de stichting "De Roos van Culemborg", de organisator van BONHOEFFER75, kon de vergadering beginnen.

Opening:

Edward opende met het lezen van Psalm 117 en sprak daar een korte overweging bij uit. Omdat er vijf gasten in ons midden waren werd er een kort rondje kennismaken gehouden. Edward maakte van de gelegenheid gebruik om het nieuwste boek van Cor Bos getiteld "Zinvol geloven" lijdend in Gods hand bij Bonhoeffer, aan ons bekend te maken.

Inleiding Aad van Tilburg

Aad gaf ons een korte maar duidelijke inleiding bij het referaat dat hij in januari 2020 tijdens het 13^e Internationale Bonhoeffer Congres in Stellenbosch in Zuid Afrika presenteerde.

Naar aanleiding hiervan ontstond een levendig gesprek aan het eind waarvan allen instemmend met de conclusie van de voorzitter instemden dat we leerzame en belangrijke inzichten hebben verkregen door Aads bijdrage.

Broef Bonhoeffer aan Gandhi

Hierna bespraken wij kort de brief van Bonhoeffer aan Gandhi uit 1934 tegen de achtergrond van de vraag: wat bewoog Bonhoeffer om naar Gandhi te willen gaan?

Volgende vergadering

De voorjaarsvergadering in 2022 staat gepland voor 4 april 2022. Omdat het gebouw van de Faculteit Katholieke Theologie aan de Nieuwegracht in Utrecht momenteel in onderhoud is kan er tot aan de zomer van 2022 daar niet door ons vergaderd worden. Het bestuur is nog zoekende naar een alternatieve locatie.

Na een inspirerende ochtend sloot Edward de vergadering.

BONHOEFFER75:DE AFSLUITING

Om 14.00 uur begon het middagprogramma in de grote zaal van de Gelderlandfabriek met een aantal liederen gebracht door de Sunshine Cleaners, afgewisseld met het lezen van gedichten door Corrie Kopmels. De Zeeuwse band Sunshine Cleaners raakte gefascineerd door de gevangenisgedichten van Bonhoeffer. 10 songs waren het gevolg in de muziekstijl die Bonhoeffer in Amerika waardeerde.

Zij besloten hun aandeel in het programma met het lied "De violen van de hoop". Dit lied is geïnspireerd op het verhaal van vioolbouwer Amnon Weinstein uit Tel Aviv die violen en cello's restaureerde van Joden die vermoord zijn in de concentratiekampen van de tweede wereldoorlog. De nazi's lieten een orkest van Joodse gevangenen spelen als er een trein met opeengepakte Joden arriveerde in het concentratiekamp. Drie (vertaalde) strofen uit dit lied volgen hier:

The violins of hope were built up from scratch
With the parts that survived precise, step by step
Jigsaw puzzles of life created by crime
The soul of their wood unaffected by time

The violins of hope were quiet for so long
Hear the stories they tell with their voices still strong
They whisper, they cry, the scream, they accuse
Just close your eyes, hear the voices of the Jews

The violins of hope give a voice to the pain
They drown out of the sound of slow moving trains
They nullify the power of shouted commands
The violins of hope warn the world till the end

De violen van hoop werden opgebouwd vanuit het "niets"
Stap voor stap met onderdelen die het overleefden,
Puzzels van leven, gecreëerd uit misdaad
De ziel van hun hout onaangetast door de tijd

De violen van hoop waren zo lang stil
Hoor de verhalen die ze vertellen met hun nog sterke stem
Ze fluisteren, ze huilen, ze schreeuwen, ze beschuldigen
Sluit je ogen, hoor de stemmen van de Joden

De violen van hoop geven een stem aan de pijn
Ze overstemmen het geluid van de langzaam rijdende trein
Ze doen de kracht van geschreeuwde bevelen teniet
De violen van hoop waarschuwen de wereld voor altijd

Janus van Tilburg

Als eerste spreker kwam Kick Bras aan het woord met als thema van zijn bijdrage: "rekenschap geven van de hoop."

Als tweede spreker kwam Edward van 't Slot aan het woord om te vertellen over hoe wij in Nederland met Bonhoeffer omgaan. Hij noemde hierbij een aantal boeken die hij had meegenomen. Tevens maakt hij van de gelegenheid gebruik om Rieks Hoogenkamp te bedanken voor zijn inzet om het BONHOEFFER75-project te doen slagen hetgeen tot uitdrukking werd gebracht met een mooie bos bloemen voor Rieks.Hoogenkamp.

Theoloog/theatermaker Kees van der Zwaard maakt aangrijpend theater, gebaseerd op de gevangenisbrieven en -gedichten van Bonhoeffer. Roos Tuenter is violist en speelt Maria von Wedemeyer

Na een korte pauze traden zij op met het toneelstuk "Wie ben ik?" waarin op een indrukwekkende manier het leven van Bonhoeffer in gevangenschap tot uitdrukking wordt gebracht.

Al met al een mooie dag waarop we met voldoening terug mogen zien. Voor een deel van het verslag van het middagprogramma heb ik dankbaar gebruik gemaakt van de impressie die Aad van Tilburg hierover maakte.

Volgende vergadering 4 april 2022!! Noteer alvast in uw agenda.

Hans Buurmeester